

P. Stratulat, Tatiana Carauș, Ala Curteanu
EVALUAREA PROGRESULUI ÎN IMPLEMENTAREA PROIECTELOR DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A CALITĂȚII
IMSP Institutul Mamei și Copilului

SUMMARY

ASSESSMENT OF THE PROGRESS IN IMPLEMENTING THE QUALITY IMPROVEMENT PROJECTS

Directions of the Moldovan-Swiss Perinatal Project in quality management include implementation of the quality management concept at institutional level. Starting with 2011, 16 quality projects focused on quality improvement were implemented within this component. Progress in implementing quality improvement projects has been noticed in all institutions, all project activities were implemented and the monitoring of proposed indicators is ongoing. The purpose of these projects is to increase human capacity of the institution to define and fix problems by using QM means.

The article includes progresses of the projects implemented by the team from Perinatal Center of the nr. 1 Municipal Hospital: Improving collaboration between obstetrician and neonatologist at prenatal stage with reference to pregnant women at perinatal risk; Interesting trainings for better medical services and Improving quality of obstetric and neonatal care by elaborating institutional protocols and protocols at working place for obstetricians, neonatologists, midwives and nurses, as well as by the teams from Perinatal Centers from Balti, Cahul, Orhei, Ciadir Lunga, Edineti Hincescti, Soroca and Ungheni.

РЕЗЮМЕ

ОЦЕНКА ПРОГРЕССА ВНЕДРЕНИЯ ПРОЕКТОВ ПО УЛУЧШЕНИЮ КАЧЕСТВА

Некоторые направления компонента молдо-швейцарского проекта перинатальной медицины по Управлению Качеством включают реализацию концепции управления качеством на институциональном уровне. С 2011 года в рамках данной компоненты были реализованы 16 проектов, направленных на повышение качества. Во всех учреждениях был отмечен прогресс в реализации проектов по улучшению качества, все проектные мероприятия были реализованы, а мониторинг предложенных показателей продолжается. Целью данных проектов является повышение кадрового потенциала учреждения для определения и решения проблем с помощью инструментов Управления Качеством.

Статья описывает прогрессы проектов, реализуемых командой Перинатального Центра Городской Клинической Больницы № 1: Улучшение сотрудничества между врачом акушером-гинекологом и неонатологом на пренатальной стадии со ссылкой на беременных женщин из категории перинатального риска; Интересное Обучение для предоставления медицинских услуг более высокого качества и Повышения качества акушерской и неонатальной помощи путем разработки институциональных протоколов и протоколов по месту работы для акушеров, неонатологов, акушерок и медсестер, а также прогрессы проектов, реализуемых командами Перинатальных Центров из городов Бэлць, Кахул, Орхей, Чадыр Лунга, Единец, Хынчешть, Сорока и Унгень.

Experiența în îmbunătățirea calității acumulată pe parcursul mai multor ani în domeniul perinatologiei în Republica Moldova s-a concentrat pe utilizarea unor instrumente ale calității (ghiduri clinice, matricea Babies, auditul deceselor perinatale și altele) și a condus la necesitatea unei abordări de management (al calității) la nivel de instituție/spital, acolo unde pot fi evaluate mai îndeaproape nevoile părților interesate și unde se poate răspunde personalizat acestor nevoi.

Scopul Managementului Calității (MC) este de a contribui la creșterea calității îngrijirilor medicale oferite prin evaluarea permanentă a nevoilor pacienților (și a tuturor părților interesate) și la implementa-

rea măsurilor prin care să se răspundă pozitiv acestor nevoi.

Printre direcțiile proiectului moldo-elvețian de perinatologie în Managementul calității, în acest articol vom aborda aspectul de implementare a conceptului de management al calității la nivel instituțional. Vom recapitula progresul implementării proiectelor instituționale bazate pe MC în centrele de perinatologie din republică. Pentru îndeplinirea acestei sarcini au fost create echipe ale calității la nivelul centrelor de perinatologie și au fost desfășurate seminare de instruire și întâlniri de lucru pentru membrii echipelor calității.

Începând cu anul 2011, în cadrul componenteii de

calitate au fost implementate 16 proiecte de calitate axate pe îmbunătățirea calității. În toate instituțiile se observă progresul în implementarea proiectelor de îmbunătățire a calității, toate activitățile proiectului au fost puse în aplicare, iar monitoringul indicatorilor propuși este în curs de desfășurare.

Proiectele bazate pe managementul calității prezintă încercări de a mobiliza întregul colectiv al instituției medicale sau echipelor unor secții clinice pentru a realiza, în comun cu administrația spitalelor și reprezentanții altor servicii, măsuri concrete privind ameliorarea calității serviciilor medicale. Scopul acestor proiecte este de a crește capacitățile umane din

instituție, de a defini și a rezolva problemele existente prin utilizarea mijloacelor MC.

Echipa locală de calitate de la **Centrul de Perinatologie al Spitalului Municipal nr.1** a implementat și continuă implementarea următoarelor trei proiecte de calitate.

PROIECTUL 1: Ameliorarea colaborării între Obstetrician și Neonatolog la etapa prenatală, cu referire la gravidele din grupul de risc perinatal

Grupul de lucru a elaborat criteriile de consult comun al specialiștilor Obstetrician și Neonatolog la etapa prenatală pentru femeile din grupul de risc, care au fost aprobate la Consiliul de Calitate al Spitalului.

CRITERII CLINICE de examinare a cazului în echipă

Entitatea nozologică / situația clinică	Riscuri pentru nou-născut
Operația cezariană planică	Retenția de absorbție a lichidului alveolar, care poate provoca simptome de tahipnee tranzitorie a nou-născutului. În cazul anesteziei generale – riscul depresiei medicamentoase cardio-respiratorie.
Nașterea prematură/Sarcina Gemelara	Maladia membranelor hialine, bronhodisplasie pulmonară, retinopatie, hemoragiile cerebrale, sepsis legat de imaturitatea imunologică, icter neonatal, iar în special pentru prematurii la limita viabilității (24-26 SG) – sechele neurologice grave.
Risc de conflict ABO sau Rh incompatibilitate	Boala hemolitică a nou-născutului, hidrops fetal.
Malformațiile congenitale	Intervenție chirurgicală precoce.
RDIU	Hipoglicemie, infecție intrauterină manifestată postnatal.
Gravida HIV+	Interzicerea alimentației la sân, ARV terapia de lungă durată.
Gravida HBsAg+	Vaccinarea înainte de alăptare – cu referire în special la familiile din anumite confesiuni care refuză vaccinările.
Preeclampsia	Trombocitopenie.
Diabetul zaharat matern	Fetopatie diabetică, hipoglicemie.
Maladiile tiroidei	Hipo/hipertiroidie congenitală a nou-născutului, necesită supravegherea și administrarea la timp a medicației adecvate
Placenta praevia	Naștere prin operație cezariană, RDIU, hipovolemie în caz de hemoragie maternă.

În afară de criterii, a mai fost elaborată diagrama de flux de consultare comună a ambilor specialiști la etapa prenatală a femeilor din grupul de risc (fig. 1).

A fost efectuată o analiză în baza documentației medicale a 152 cazuri identificate pentru grupul de risc perinatal, constatându-se următoarele:

a) Preponderența conlucrării în echipă cu medicii specialiști din specialitățile: *interne, oftalmologie, endocrinologie, neurologie, chirurgie, anesteziologie* în 70% cazuri.

b) Examinarea, consilierea și elaborarea planului de conduită în echipă a avut loc în primele 24 ore de la internarea gravidei.

c) Preponderent consultul comun este efectuat în intervalul 9:00 – 15:00 (cu implicarea șefilor de secție).

A fost evaluată satisfacția pacientelor în urma îngrijirilor primite prenatal (examinarea în comun a cazului clinic de către OG și neonatolog și criteriile de lucru în echipă), studiul a fost efectuat prin interviu telefonic, în total 45 paciente chestionate:

a) Sejurul în maternitate, în special cu referire la faptul că a fost consiliată în echipă – a fost apreciat cu calificativul 8,9 (scara 10 puncte).

b) În 66,6% cazuri mama a relevat că a fost prezent neonatologul la consultul comun prenatal, în 22,2% cazuri mamele au spus că a fost o persoană, dar nu au știut că este neonatologul și în 22,2% nu a fost prezent, drept cauză invocându-se: cezariană urgentă, eclampsia și decolarea de placenta.

Grupul de lucru a diseminat informația colectivului CP SCM nr.1.

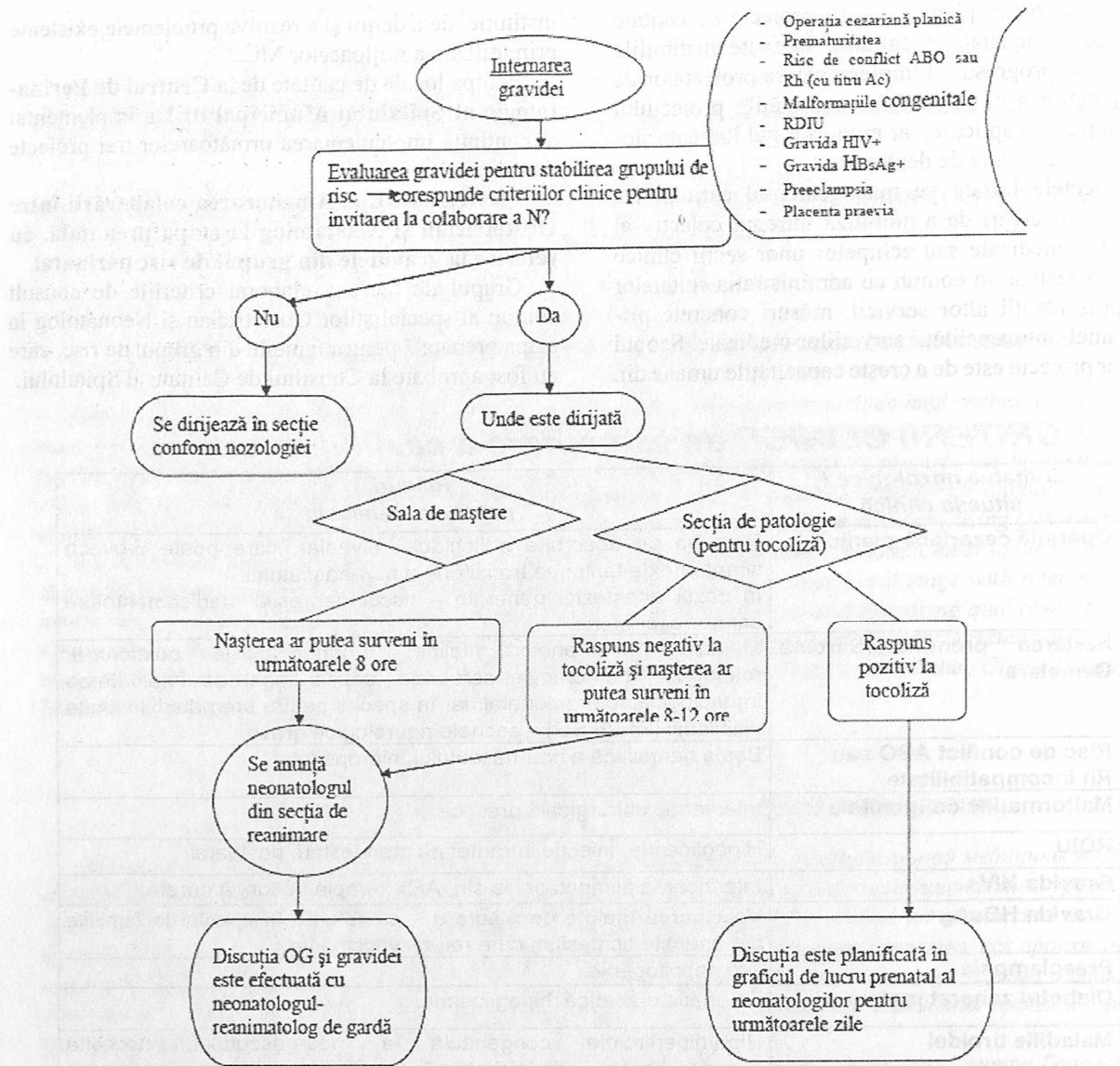

Figura 1

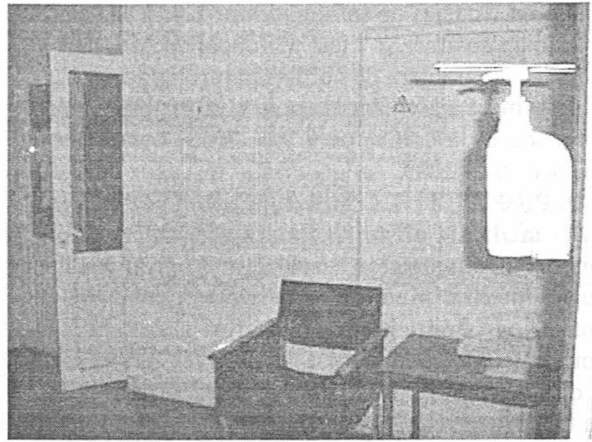
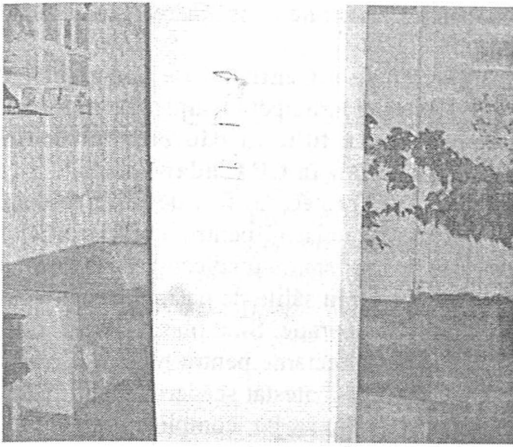
PROIECTUL 2: Instruiri interesante pentru serviciile medicale de o calitate mai bună

În cadrul proiectului au fost elaborate 3 scenarii de instruire practică în domeniul igienei mâinilor / regulilor de aseptică. Ulterior au fost desfășurate lecții practice bazate pe scenarii, în paralel cu lecțiile teoretice (pentru a compara cum apreciază personalul ambele tipuri de instruire). Ca urmare, au fost organizate și desfășurate 2 ateliere de lucru (pentru 15 colaboratori ai maternității și pentru 20 de colaboratori ai secției patologie nou-născuți).

A fost organizat un concurs de respectare a igienei / aseptiei mâinilor, cu premii simbolice. Pentru mediatizarea importanței spălării pe mâini a fost elaborat posterul "Misiunea mâinilor curate", care a fost tipărit (50 exemplare) și distribuit unităților clinice.

Membrii grupului de lucru au evaluat necesitățile suplimentare în dozatoare, ștergere de unică folosință, prosoape, etc. Ca urmare, au fost procurate 15 dozatoare pentru soluții hidroalcoolice, un număr mai mare de prosoape de unică folosință cu care au fost înzestrate unitățile clinice.

PROIECTUL 3: Îmbunătățirea calității asistenței medicale obstetricale și neonatale prin elaborarea protocoloalelor instituționale și la locul de muncă pentru medicii obstetricieni, neonatologi, moașe și asistente medicale

Echipa de calitate a Centrului împreună cu colaboratorii unităților clinice au elaborat 30 de protocoale clinice ale locului de muncă: 11 pentru medicii obstetricieni, 10 pentru medicii neonatologi și 9 pentru moașe și asistente medicale, care ulterior au fost aprobate la Consiliul medical al IMSP SCM nr.1.

Au fost organizate 6 ședințe de instruire pentru specialiști în subiectele protocoloalelor elaborate în cadrul cărora au fost instruiți 90% din specialiști.

Echipa locală de calitate a **Centrului Perinatologic din mun. Bălți** a implementat două proiecte de calitate.

În cadrul PROIECTULUI 1: Profilaxia infecțiilor nosocomiale, au fost desfășurate 5 seminare teoretico-practice dedicate subiectului infecției nosocomiale (2 pentru medici, 3 pentru moașe și asistente medicale). Conducerea Centrului a asigurat instalarea a 17 baterii maxatoare (robinete) și a 5 încălzitoare electrice tip boiler în sălile de naștere, secția nou-născuți și blocul de operație. În locurile-cheie au fost plasate postere ilustrative și soluții dezinfectante pentru aseptizarea mâinilor personalului medical. Moașa principală a Centrului este persoana responsabilă de monitorizarea respectării tehnicii de spălare pe mâini. Este stabilit mecanismul de prescriere, primire și distribuție a substanțelor dezinfectante pentru mâini în blocurile de naștere, secția pentru nou-născuți și sălile de operație. Sălile de naștere, unitățile de terapie intensivă pentru nou-născuți și femeii au fost asigurate cu consumabile de unică folosință (100%) și detergenți (100%). Ca urmare a acestor activități, s-a înregistrat o scădere a ratei infecțiilor nosocomiale (endometrite, complicații după operația cezariană, infecțiile la nou-născuți) de la 0,23 (9 cazuri în anul 2009) la 0 cazuri pentru 9 luni 2013.

PROIECTUL 2: Îmbunătățirea calității asistenței medicale obstetricale și neonatale prin elaborarea protocoloalelor instituționale și la locul de muncă pentru medicii obstetricieni, neonatologi, moașe și asistente medicale

Colectivul Centrului a elaborat 32 de protocoale clinice la locul de muncă: 12 obstetricale, 10 neonatale și alte 10 pentru moașe și asistente medicale. Au fost organizate 2 ședințe de instruire pentru specialiști în subiectele protocoloalelor elaborate și, ca urmare, toți specialiștii centrului au fost instruiți în subiectele protocoloalelor elaborate.

Echipa locală de calitate a **Centrului de perinatologie din Cahul** a implementat două proiecte de calitate.

În PROIECTUL 1: Utilizarea cardiocografiei în micșorarea ratei morbidității neonatale precoce cauzate de asfixie, au fost organizate 2 seminare teoretico-practice în utilizarea cardiocografiei pentru micșorarea ratei morbidității neonatale precoce cauzate de asfixie. În cadrul acestor seminare a fost instruit tot personalul Centrului (obstetricieni și moașe).

A fost elaborat protocolul clinic instituțional standardizat „Utilizarea cardiocografiei” cu implementare în practică. Pentru a evalua utilizarea și calitatea efectuării CTG au fost selectate 35 de fișe de naștere. S-a constatat că CTG s-a efectuat numai în 25 cazuri, ceea ce constituie 71%. Din ele, 21 de cazuri, sau 84% erau paciente din grupul de risc. CTG continuu s-a realizat numai în șase cazuri (28,6%). S-au evitat 5 cazuri de asfixie severă la nou-născuți (în 2 cazuri s-a efectuat operația cezariană și într-un caz s-a aplicat forcepsul, în 3 cazuri s-au efectuat măsuri de reanimare neonatală). Din grupul de risc, CTG nu s-a efectuat în 4 cazuri. În 2 cazuri au avut loc nașteri rapide, într-un caz cu sarcina gemilară, s-a efectuat operația cezariană de urgență, în legătură cu prezența podalică la primul făt și transversă la al doilea făt, și 1 caz de naștere în prezența podalică. La 4 parturiente CTG s-a efectuat în lipsa indicațiilor. În aceste cazuri s-au

înregistrat 2 cazuri de asfixie, dintre care 1 caz cauzat de distocia de umăr și 1 caz pe fundal de stimulare cu oxitocină și circulară de cordon în jurul gâtului.

Ca urmare a activităților proiectului incidența asfiei a scăzut la 0,95% pe 9 luni 2013, comparativ cu 7,67% în anul 2009.

În **PROIECTUL 2: Îmbunătățirea calității asistenței medicale obstetricale și neonatale prin elaborarea protocoalelor instituționale și la locul de muncă pentru medicii obstetricieni, neonatologi, moașe și asistente medicale** au fost elaborate 30 de protocoale clinice la locul de muncă: 15 pentru medicii obstetricieni și alte 15 pentru medicii neonatologi. Au fost organizate 2 ședințe de instruire pentru specialiști în subiectele protocoalelor elaborate cu instruirea tuturor specialiștilor.

Echipa locală de calitate a **Centrului de perinatologie Orhei** a implementat două proiecte de calitate.

Echipa **PROIECTULUI 1: Utilizarea gravidogramei ca instrument de micșorare a retradului de creștere intrauterină pe parcursul sarcinii** a organizat 2 seminare teoretico-practice în utilizarea gravidogramei pentru specialiștii din asistența primară a raionului Orhei care au avut ca scop micșorarea ratei morbidității neonatale prin RDIU. Au fost instruiți 72% din totalul personalului medical ce activează în asistența primară (*medici de familie, moașe și asistente medicale*). A fost elaborat protocolul clinic instituțional standardizat „Depistarea RDIU pe parcursul sarcinii” pentru specialiștii din asistența primară. Pentru a cunoaște problemele legate de conduita RDIU a fost organizat un studiu a 50 cazuri de RDIU. Pentru sensibilizarea populației privind această problemă a fost scris un articol în presa locală și un specialist a participat la o emisiune televizată. Timp de 9 luni 2013 rata de utilizare a gravidogramei a crescut la 100%, în 80% ea fiind îndeplinită complet.

PROIECTUL 2: Îmbunătățirea calității asistenței medicale obstetricale și neonatale prin elaborarea protocoalelor instituționale și la locul de muncă pentru medicii obstetricieni, neonatologi, moașe și asistente medicale s-a axat pe elaborarea a 33 de protocoale clinice la locul de muncă: 10 pentru medicii obstetricieni, 10 pentru medicii neonatologi și 13 pentru asistente medicale și moașe. Au fost organizate 2 ședințe de instruire pentru specialiști în subiec-

tele protocoalelor elaborate cu instruirea personalului Centrului.

Echipa de calitate a **Centrului de perinatologie din Ciadâr-Lunga** a participat la implementarea unui **proiect de calitate cu titlul „Reducerea incidenței infecțiilor nosocomiale în CP Ciadâr-Lunga”**

În cadrul acestui proiect au fost desfășurate două seminare teoretico-practice (1 pentru medici și al doilea pentru moașe și asistente medicale). S-au instalat 5 boilere electrice tip în sălile de naștere, secția nou-născuți și blocul de operație. S-au plasat postere ilustrative și soluții dezinfectante pentru mâini în locurile-cheie. Ca urmare, s-a atestat scăderea ratei infecțiilor nosocomiale (endometrite, complicații după OC, infecții neonatale) neînregistrându-se nici un caz de endometrite și infecții neonatale nosocomiale pentru 9 luni 2013. A crescut numărul de complicații după OC la 7,7%, ca urmare a înregistrării lor.

Echipa locală de calitate a **IMPS Institutul Mamei și Copilului** a implementat **PROIECTUL Îmbunătățirea asistenței mamei și nou-născutului în sala de naștere**. A fost elaborat protocolul instituțional privind îngrijirile de rutină oferite mamelor și nou-năsuților în sala de naștere pentru moașe și asistente medicale. S-au desfășurat 2 seminare teoretico-practice (1 pentru moașe și altul pentru asistente medicale).

PROIECTE de elaborare a protocoalelor instituționale și ale locului de muncă pentru medicii obstetricieni, neonatologi, moașe și asistente medicale s-au implementat și în alte centre: Edineț, Hâncești, Soroca și Ungheni. În cadrul lor au fost elaborate 120 de protocoale: 40 pentru medicii obstetricieni, 40 pentru medicii neonatologi și 40 pentru asistente medicale și moașe. Au fost organizate 8 ședințe de instruire pentru specialiști în subiectele protocoalelor elaborate și instruiți toți specialiștii.

Spiritul de a contribui la schimbare și dorința fiecărui membru al echipelor medicale și paramedicale de a crește calitatea serviciilor medicale prestate devine tot mai evident în instituții. Numai prin rezolvarea problemelor mici se pot atinge realizări mari. La etapa actuală este important de a extinde experiența acumulată în MC la nivelul ariilor de referire ale centrelor de nivelul II, cu implicarea largă și a altor servicii și colaboratori.